

ב"ה

בית כנסת בני ישראל

HEGEDŰS-CSÁKY-BENÉI JISZRAÉL ZSINAGÓGA

és

BÉT SMUÉL TANHÁZ

ZSINAGÓGAI INFORMÁCIÓK

2026 július 19.-július 25.

Hétköznapi imarend

vasárnap-péntek reggel zsinagóga	08:00

Sábbáti tudnivalók 2026. július 24-25.

זמני התפילה בשבת

tanulás	18:00
esti ima	19:00
szombat délelőtti istentisztelet	09:00 hetiszakasz: VÁETHÁNÁN

Váethánán (וַאֲתַחֲנַן) – „És könyörögtem...”

A **Váethánán** (5Mózes 3:23–7:11) Mózes egyik legmélyebb, legszemélyesebb beszéde. A hetiszakasz címe a **וַאֲתַחֲנַן** (**va'etchanan**) igéből származik, amely azt jelenti:

„És könyörögtem”, „esedeztem”, „kegyelemért folyamodtam.”

Ez nem egyszerű kérés. A szó gyöke **חנן** (**ch-n-n**), amely a **kegyelem, ingyenes isteni ajándék, érdem nélküli irgalom** fogalmát jelenti.

1. Mózes könyörgése

Mózes így kezdi:

„Kérlek, hadd menjek át, hadd lássam azt a jó földet...” (5Móz 3:25)

Ez megrendítő jelenet.

Negyven éven át vezette Izraelt.

Mindent feláldozott.

És most nem léphet be az Ígéret földjére.

A Midrás szerint Mózes **515 alkalommal** imádkozott.

Miért 515?

Mert a **וַאֲתַחֲנַן** szó gemátriája:

ו)6)

א)1)

ת)400)

ח)8)

נ)50)

ך)50)

= **515**

A Midrás szerint Isten ekkor azt mondta:

„Elég! (רַב לַךְ – Rav lach). Ha még egyszer imádkozol, meg kell változtatnom az ítéletet.”

Ez nem azért hangzik el, mert Isten elfáradt volna, hanem mert Mózes imája olyan erejű volt, hogy képes lett volna felülmúlni az ítéletet.

2. Miért nem engedte mégsem?

Ez az egyik legnagyobb rabbinikus vita.

Rási

Mózes nem jogot követelt.

Nem mondta:

„Megérdemlem.”

Hanem:

„Ajándékként kérem.”

Ez minden imádság mintája.

Midrás

Ha Mózes belépett volna az országba,

akkor az Első Templom sohasem pusztulhatott volna el.

Miért?

Mert amit Mózes épít,

az örökkévaló.

Viszont akkor Izrael bűnei miatt

nem a Templom pusztult volna el,

hanem maga Izrael.

Ezért Isten inkább

a Templom pusztulását engedte meg,

mint népének megsemmisülését.

Ez rendkívül mély gondolat:

Isten néha egy kisebb veszteséget enged meg,
hogy elkerüljön egy sokkal nagyobbat.

3. A Tízparancsolat ismételése

A Váethánában szerepel a Tízparancsolat második változata.

Ez nem szó szerinti ismétlés.

A rabbik szerint azért,

mert negyven év alatt

maga a nép is megváltozott.

A Tóra ugyanaz,

de az ember más.

Ezért ugyanaz az isteni szó

új hangsúlyt kap.

A szombat indoklása

Kivonulás könyve:

„Mert hat nap alatt teremtette Isten...”

Deuteronomium:

„Emlékezz arra, hogy szolga voltál Egyiptomban.”

Az egyik

a teremtésre,

a másik

a szabadságra épül.

A Talmud szerint

mindkettő egyszerre hangzott el:

שמור וזכור בדיבור אחד

„Őrizd és emlékezz – egyetlen isteni szóban.”

Az ember számára lehetetlen,

Istennél azonban lehetséges.

4. A Smá Jiszráél

A legismertebb mondatok itt jelennek meg.

**Smá Jiszráél,
Ádonáj Elohénu,
Ádonáj Echád.**

„Halljad Izrael!

Az Örökkévaló a mi Istenünk,

az Örökkévaló egy.”

Ez nem pusztán hitvallás.

A Midrás szerint

ez Izrael esküje,

hogy a történelem minden korszakában

egyedül Istent szolgálja.

Miért "Smá"?

Nem azt mondja:

"Hidd!"

Hanem:

"Halljad!"

A héber שמע jelentése:

- hallani
- odafigyelni
- megérteni
- engedelmeskedni

A bibliai héberben a valódi hallás mindig cselekvést is jelent.

5. „Szeresd az Örökkévalót...”

A következő mondat:

„Szeresd az Örökkévalót teljes szívedből...”

A rabbik felteszik a kérdést:

Lehet-e parancsra szeretni?

Válaszuk:

Nem az érzelem a parancs,

hanem az út,

amely szeretethez vezet.

Tanulás.

Elmélkedés.

Emlékezés.

Hála.

6. A mezüze

Itt jelenik meg először:

„Írd fel házad ajtófélfáira...”

A mezüze tehát

nem amulett.

Hanem állandó emlékeztető,

hogyan az otthon

Isten jelenlétének helye.

7. „Ne felejtsd el!”

A hetiszakasz egyik kulcsszava:

שמר – őrizni

és

זכר – emlékezni

A judaizmus nem pusztán hit,

hanem emlékezet.

Aki elveszíti emlékezetét,

identitását is elveszíti.

Midrási történet

Egy tanítvány megkérdezte mesterét:

– Miért mondjuk naponta kétszer a Smát?

A rabbi így felelt:

– Azért, mert reggel még nem tudod, mit hoz a nap,
este pedig nem tudod, hogy felébredsz-e újra.

Mindkét pillanatban

Isten egységét választod.

Haszid magyarázat

Baal Sem Tov szerint:

A Smá nemcsak azt jelenti,
hogyan Isten egy.

Hanem azt,

hogyan **minden létező mögött ugyanaz az isteni élet rejlik.**

Ha ezt meglátjuk,

akkor megszűnik a félelem,

mert semmi sincs teljesen elszakítva Istentől.

Modern kommentár

Jonathan Sacks szerint a Váethánán központi üzenete:

A szabadság önmagában nem elég.

Egyiptomból kijönni könnyebb,
mint megtanulni,
hogyan éljen egy nép szabad emberként.
Ezért követi a történelmi visszatekintést
a Tízparancsolat,
majd a Smá.
A szabadságnak erkölcsi irányítúre van szüksége.

Gondolat a mai ember számára

Mózes nem kapta meg azt, amire egész életében vágyott.

Mégis folytatta küldetését: tanított, bátorított, és felkészítette a következő nemzedéket.

Ez a hetiszakasz egyik legerősebb üzenete: **egy vezető nagyságát nem az mutatja, hogy minden személyes célját eléri, hanem az, hogy képes-e továbbadni a jövőt azoknak, akik utána következnek.**

Ez különösen időszerű mindazok számára, akik oktatással, tudományos munkával, könyvtári vagy közösségi szolgálattal foglalkoznak: a legmaradandóbb örökség gyakran nem az, amit magunk befejezünk, hanem az, amit mások számára lehetővé teszünk.